

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J.**, bývajúceho v L., zastúpeného JUDr. I., advokátom so sídlom v L., proti žalovanej **E.**, bývajúcej v L., **o zaplatenie 12 381,33 € (373 000 Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 6 C 18/2005, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 6. decembra 2007 sp. zn. 7 Co 239/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 6. decembra 2007 sp. zn. 7 Co 239/2007 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom zo 6. septembra 2005 č.k. 6 C 18/2005-42 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi do 6 mesiacov 373 000 Sk s 10 % úrokom z omeškania od 13. mája 2004 do zaplatenia a vo zvyšku (čo do úroku z omeškania od 21. augusta 2003) žalobu zamietol. Žalobcovi nepriznal náhradu trov konania. Vykonaným dokazovaním dospel k zisteniu, že žalobca (otec žalovanej) 15. augusta 2003 v peňažnom ústave rozšíril oprávnenie disponovať s peňažným vkladom na jeho vkladovom účte na žalovanú, ktorá žiadala peniaze za to, že ho doopatruje. Žalobca vzhľadom na svoj zdravotný stav a situáciu, keď sa o neho nemal kto postarať, mohol vysloviť súhlas so žiadosťou žalovanej, nebolo ale preukázané, že jej peniaze daroval. Keď žalobca zistil, že za predčasný výber peňazí požaduje peňažný ústav poplatky, s výberom nesúhlasil. Žalovaná napriek tomu 21. augusta 2003 zo žalobcovho účtu v peňažnom ústave vybrala sumu 373 000 Sk, ktorú použila čiastočne na rekonštrukciu svojho domu a zakúpenie osobného motorového vozidla. Konala proti vôli žalobcu a nakladala s peniazmi, ktoré jej neboli darované. K záveru o nepreukázaní darovania dospel vzhľadom na rozpory v tvrdeniach žalovanej, ktorá na jednej strane uvádzala, že k darovaniu malo dôjsť v jej dome v auguste 2003, na druhej strane tvrdila, že k darovaniu došlo v priestoroch peňažného ústavu v deň zriadenia jej oprávnenia vyberať z účtu peniaze.

Navyše, ako uviedol súd prvého stupňa, pojmovým znakom darovacej zmluvy je bezodplatnosť, preto platne uzatvorenou môže byť len darovacia zmluva, na základe ktorej obdarovaný neposkytuje darcovi za dar protiplnenie. Odhliadnuc od toho, či k darovaniu došlo alebo nedošlo, súd prvého stupňa vzal na zreteľ, že samotná žalovaná od žalobcu požadovala peniaze za to, že sa o neho postará (že ho doopatruje). Vzhľadom na nepreukázanie platného darovania súd žalobe vyhovel. Žalobcom požadovaný úrok z omeškania už od 21. augusta 2003 mu nepriznal z dôvodu, že žalovaná sa o žiadosti žalobcu, aby mu vrátila peniaze, dozvedela až 12. mája 2004. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil poukazom na § 150 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu proti výroku o náhrade trov konania a odvolanie žalovanej proti výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené, Krajský súd v Žiline rozsudkom z 25. apríla 2006 sp. zn. 23 Co 494/2005 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol; žalovanej nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že na základe zmluvy o vklade vzniká medzi vkladateľom a peňažným ústavom záväzkový vzťah, v rámci ktorého vkladateľovi (o. i.) patrí oprávnenie nakladať s vkladom. Toto oprávnenie nie je však výrazom jeho vlastníckeho práva (vlastníkom vložených peňazí sa stáva peňažný ústav). Odvolací súd rozhodnutie založil na tom, že „záver súdu prvého stupňa o ‚vlastníctve‘ vkladnej knižky alebo vkladu na nej alebo vybratých peňazí, ako práva vlastníckeho patriaceho žalobcovi, od ktorého sa i odvíjala oprávnenosť žalobného nároku s tým, že ak nepochybne tieto peniaze sa dostali do dispozície žalovanej – jej výberom 21. augusta 2003, čo by dôvodilo z jej strany neoprávnený majetkový prospech, ak nebolo preukázané platné darovanie ‚peňazí‘ je nesprávny, a preto nebolo v možnostiach krajského súdu jeho rozhodnutie potvrdiť. Krajský súd nemohol rozhodnutie okresného súdu zrušiť v zmysle § 221 ods. 1 O.s.p., ak sám žalobca z takéhoto právneho záveru vychádza. Nepochybne tým, že ak na základe zmluvy o vklade vzniká medzi peňažným ústavom a vkladateľom záväzkový vzťah, ktorý nie je výrazom vlastníckeho práva vkladateľa k týmto prostriedkom (navyše stráca vlastníctvo k uloženým peniazom) a jeho právo nakladať s ‚vkladom‘, zodpovedajúci jeho oprávneniu zo záväzkového vzťahu postúpil žalobca žalovanej (vid’ § 780 Občianskeho zákonníka), nebolo možné ustáliť, že žalovaná zadržíava žalobcovi vlastnícky jemu patriace peniaze, a teda i v zmysle žalovaných ustanovení § 451 Občianskeho zákonníka o neoprávnenom majetkovom prospechu je povinná mu ich vydať“. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil odvolací súd tým, že „v zmysle § 150 O.s.p. náhradu úspešnej žalovanej

nepriznal, ak jej obrana spočívala v právnom posúdení odlišnom od právneho posúdenia odvolacieho súdu, na základe ktorého rozhodnutia sa stala úspešnou“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na dovolanie žalobcu rozsudkom z 26. júla 2007 sp. zn. 3 Cdo 76/2007 zrušil uvedený rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd nerozhodol správne, ak pri rozhodovaní akcentoval len otázku vlastníctva peňažného ústavu k finančným prostriedkom v čase ich uloženia na vkladnej knižke a na základe toho ustálil, že žalovaná nezadržiava peňažné prostriedky vo vlastníctve žalobcu, nakoľko počas uloženia je vklad tvoriaca suma vo vlastníctve peňažného ústavu. Pri svojom rozhodovaní odvolací súd neskúmal a právne neposúdil situáciu, ktorá nastala výberom žalovanej sumy z vkladnej knižky, predovšetkým z hľadiska, či žalovaná z vkladového účtu vybrala peniaze žalobcu alebo peňažnú čiastku, ktorú od neho nadobudla darovacou, prípade inou zmluvou. Bez posúdenia tejto otázky považoval dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu za neúplné, predčasné, a preto nesprávne.

Krajský súd v Žiline, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie, rozsudkom zo 6. decembra 2007 sp. zn. 7 Co 239/2007 opäť zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu zamietol a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia nie je dôvodná, nakoľko z vykonaného dokazovania „nevyplýval žiadny z dôvodov uvedených skutkových podstat v § 451 ods. 2 Obč. zákonníka.“, naopak bolo preukázané, že žalovaná 21. augusta 2003 realizovala svoje žalobcom skôr zriadené oprávnenie disponovať s uloženými peňažnými prostriedkami, ak v uvedený deň vybrala z účtu 373 000 Sk. Ďalej uviedol, že „nemohol akceptovať záver súdu prvého stupňa, ktorý konštatujú, že ‚navrhovateľ‘ odporkyni nedaroval 373 000,- Sk, ktoré odporkyňa z vkladnej knižky navrhovateľa vybrala dňa 21.8.2003, a ak mal teda preukázané, že nedošlo k platnému darovaniu peňazí, návrhu vyhovel a odporkyňa zaviazal vrátiť navrhovateľovi sumu 373 000,- Sk““. Odvolací súd dospel k záveru, že na strane žalobcu nie je opodstatnená ani vlastnícka žaloba o vydanie veci. Žalovaná tým, že realizovala oprávnenie v zmysle § 780 ods. 1 Občianskeho zákonníka ako oprávnená osoba sa stala minimálne oprávnenou držiteľkou tohto vkladu a ako oprávnená držiteľka mala rovnaké práva ako vlastník (§ 130 ods. 2 Občianskeho zákonníka), t.j. vec spotrebovať, zničiť bez toho, aby vlastníkovi voči nej vznikol akýkoľvek nárok. Na základe toho uzavrel, že ak žalobca ako vkladateľ splnomocnil žalovanú na nakladanie s vkladom, a žalovaná toto právo zrealizovala, nedošlo na jej strane ani k bezdôvodnému obohateniu ani k povinnosti vydať vec

podľa § 130 Občianskeho zákonníka. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil § 150 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Navrhol napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že odvolací súd sa neriadil pre neho záväzným právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v rozsudku z 26. júla 2007 sp. zn. 3 Cdo 76/2007. Dovolací súd v ňom uložil odvolaciemu súdu skúmať len to, či žalovaná vybrala peniaze z vkladnej knižky, ktoré patrili žalobcovi alebo peniaze, ktoré od neho nadobudla darovacou alebo inou zmluvou. Odvolací súd však, nerešpektujúc názor dovolacieho súdu, jeho žalobu zamietol. Poukázal na to, že podstata sporu spočívala v tom, či žalovanou vybrané peniaze z vkladnej knižky žalovanej daroval alebo nie. Bol toho názoru, že ak žalovaná vybrala peniaze z vkladnej knižky podľa ním udeleného dispozičného oprávnenia, nekonala protiprávne, avšak jej ďalšie konanie, keď si peniaze ponechala a minula ich pre svoju potrebu, je už protiprávne. Žalovaná sa nemohla stať oprávnenou držiteľkou vybraných peňazí, pretože ich vlastníkom bol on a žalovanej ich nedaroval.

Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Nižší súd je viazaný názorom dovolacieho súdu tak pri posudzovaní otázok hmotného práva, ako aj pri aplikácii procesných predpisov. Viazanosť nižších súdov právnym názorom dovolacieho súdu platí za predpokladu, že sa po zrušení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu skutkový základ vo veci nezmení natoľko, že je vylúčená aplikácia

právneho názoru dovolacieho súdu na nový skutkový základ (pozri tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. januára 2002 sp. zn. 2 Cdo 104/2001, uverejnený v časopise Zo súdnej praxe č. 2/2002, s. 26).

V danej veci o takúto zmenu skutkového základu veci nešlo; odvolací súd po zrušení jeho skoršieho rozhodnutia dovolacím súdom nevykonal žiadny taký dôkaz, ktorý by menil skutkový stav, z ktorého vychádzal dovolací súd. Odvolací súd bol preto povinný rešpektovať právny názor dovolacieho súdu vyslovený v jeho rozsudku z 26. júla 2007 sp. zn. 3 Cdo 76/2007. Hoci z právneho názoru dovolacieho súdu muselo byť odvolaciemu súdu zrejmé, prečo bol napadnutý rozsudok posúdený ako nesprávny, v čom spočívali nedostatky právneho posúdenia veci a ktoré otázky sú pre právne posúdenie veci rozhodujúce (či žalovaná vybrala z účtu peniaze žalobcu alebo peňažnú čiastku, ktorú od neho nadobudla darovacou alebo inou zmluvou), odvolací súd bez nariadenia akéhokoľvek dôkazu opätovne zmenil rozsudok súdu prvého stupňa.

Už uvedené zistenie je postačujúce k tomu, aby dovolaním žalobcu napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bol zrušený a vec bola mu vrátená na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.) z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). V ďalšom konaní bude musieť odvolací súd dôsledne postupovať v zmysle pokynov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vyslovených v jeho zrušujúcom rozsudku z 26. júla 2007 sp. zn. 3 Cdo 76/2007.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. februára 2009

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková